

Da verden mødte Danmark

Af Paul Verner Skærved, formand for Folkekirkens mellemkirkelige Råd

I Den danske Folkekirke er vi tæt forbundne med andre kristne mennesker rundt om på hele jorden. Vi mærker det måske ikke så meget i hverdagen, men en gang imellem kan vi opleve at verden kommer til Danmark og Danmark til verden. Da kan der opstå menneskelige møder der sætter sig varige spor i erindringen. Selv oplevede jeg det stærkest i 2006 da jeg som repræsentant for Folkekirkens mellemkirkelige Råd var i delstaten Tamil Nadu for at deltage i fejringen af 300 året for det ældste danske missionsarbejde, Trankebarmissionen i Indien. Mødet med Indien, oplevelsen af at se Trankebar, at høre om taknemmeligheden for de protestantiske missionærer gennem tiderne, samt mødet med alt de havde sat i gang, og selvfølgelig selve festlighederne i anledning af jubilæet gjorde et stort indtryk på mig og min kone.

2006 var også året hvor reaktionerne på en serie tegninger i Jyllandsposten satte danske ambassader i brand rundt om i verden. Blandt meget andet var det med til at skabe en hidtil ukendt interesse for Den danske Folkekirke, og både i udlandet og herhjemme måtte danskere træde i karakter på en ganske anden måde end vi er vant til. På godt og ondt. Dette årsskrift fortæller i glimt om stort og småt i folkekirkens mellemkirkelige arbejde i 2006 – herunder også lidt mere om Trankebarfejringen i Indien og om effekten af tegningekrisen.

Den danske Folkekirke har kontakter og venskabsforbindelser til andre kristne kirker i Danmark og udlandet, og folkekirken er også medlem af flere kirkelige organisationer nationalt og internationalt. Det mellemkirkelige Råd er folkekirkens officielle demokratisk valgte organ til at tage sig af disse kontakter. Hvert år sender vi mange mennesker af sted til en broget vifte af konferencer, møder, generalforsamlinger og på delegationsbesøg og venskabsudveksling.

På lokalt plan er det de 10 mellemkirkelige stiftsudvalg der tager sig af kontakten til de andre kirker. Årsskriftet rummer derfor også en lille mellemkirkelig historie fra hvert af stiftsudvalgene.

Årsskriftet erstatter tidligere års årbøger som udover sekretariatschefens årsberetning indeholdt en række artikler om forskellige interessante temaer. Vi har i år valgt at bruge energien på at fortælle lidt mere i ord og billeder om selve det mellemkirkelige arbejde både i Danmark og ude i verden i året der gik. Det sker i håb om flere mennesker i Den danske Folkekirke vil få øjnene op for den rigdom og gave det er at vi er en del af et stort globalt kristent fællesskab.

Vis årsskriftet giver mod på at læse videre, kan man passende kaste sig over artiklerne i de tidligere års årbøger. En oversigt findes på Det mellemkirkelige Råds hjemmeside www.interchurch.dk. Her kan man også finde sekretariatschefens officielle beretning for 2006.

God læselyst!

Folkekirkens mellemkirkelige Råd besøger Geneve

Der var i 2006 valg til Det mellemkirkelige Råd, og traditionen byder at et nytiltrådt Råd besøger de store internationale samarbejdsorganisationer som holder til i Det økumeniske Center i Geneve. I dagene 15. til 19. november havde Rådet lejlighed til at lytte til, og debattere med en række programledere og andre medarbejdere fra Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund og Konferencen for Europæiske Kirker.

Disse organisationer er dybt engagerede i det mellemkirkelige arbejde på en lang række fronter. Rådet havde valgt at fokusere på organisationernes arbejde blandt de kristne i Israel/Palæstina og Mellemøsten, den globale HIV/AIDS problematik og mødet mellem religionerne.

Samarbejdet med de internationale organisationer er gensidigt. Som medlemskirke er folkekirken i en position hvor vi opfordres til at komme med indspil til arbejdsprioriteringer og opgaver, men vi har også adgang til at få del i de vidensressourcer som organisationerne også er.

Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund og Konferencen for Europæiske Kirker bliver på denne måde organisatoriske mødepladser for kristne kirker og deres medlemmer. Her kan man få gode råd og vejledning, og man kan være med til at sætte kirkelige og mellemkirkelige problemstillinger som udspringer af ens egen lokalkirkelige sammenhæng, på den globale dagsorden. I samarbejdet handler det altså ikke så meget om de organisatoriske strukturer, men først og fremmest om det at mennesker, kristne fra mange forskellige dele af verden, får mulighed for at komme sammen og tale sammen om fælles

anliggender. Netop denne erkendelse kom stærkt til udtryk i Rådsmedlemmernes møde med Kirkernes Verdensråds tidligere generalsekretær Konrad Raiser. Mødet fandt sted i smukke omgivelser på Verdensrådets økumeniske studieinstitut, Chateau de Bossey, lidt uden for Geneve. Konrad Raiser lagde i sit oplæg vægt på at det mellemkirkelige kun når ud til græsrødderne gennem formidlere, mennesker som gennem egne oplevelser brænder for det mellemkirkelige arbejde, og som kan videregive denne ild.

Har man lyst til at tage del i den internationale mellemkirkelige samtale i smukke omgivelser, kan man med fordel søge ind på et af de mange kurser der hvert år afholdes på Chateau de Bossey, Kirkernes Verdensråds økumeniske studieinstitut lidt uden for Geneve. Flere oplysninger fås på Folkekirkens mellemkirkelige Råd. Foto Villy Mølgaard.

Tanker fra Trankebar

Af Paul Verner Skærved, formand for Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Georg Brandes brugte engang i et essay udtrykket “det uendeligt store og det uendeligt små”. Den bemærkning falder mig ind engang imellem. Hvad der opfattes ubetydeligt og dagligdags, behøver ikke overses eller affærdiges. Snarere kan det være der vi møder en realitet som bedre end store ord afslører hvad det drejer sig om.

Jeg oplevede det i juli 2006 da jeg deltog i fejringen af 300-års-jubilæet i Trankebar. Selve fejringen var en stor oplevelse. Men de konkrete menneskelige møder turen gav anledning til, gjorde et nok så uudsletteligt indtryk på mig:

Den første søndag besøgte vi en kirke i Chennaiområdet (Madras) i delstaten Tamil Nadu. Det var en festlig gudstjeneste, en meget varm velkomst med traditionelle gaver og hjertelige ord. Lige før frokosten blev vi af præsten spurgt om vi ville besøge et menighedsmedlem i nærheden. Det var en gammel næsten blind mand der sad på en måtte i sit hus hele dagen. Han kunne ikke gå og var afskåret fra at deltage i gudstjenesten. Præsten tog ham til alters, og det var i sandhed livets brød for ham. Bagefter tog han vore hænder og fortalte at han havde været hus-hovmester for over 30 danske missionærer og præster. Hans øjne strålede mens han sagde deres navne. Da vi gik med ønsket om Guds velsignelse, kunne vi mærke at den hilsen ikke var tomme ord for nogen af os.

Et par dage senere var vi langt ude på landet i en landsby med både kristne og hinduer – dalither, dvs. kasteløse. Her mødte vi 11 kristne kvinder som satte

sig i en rundkreds med os i deres lille kirke, bygget af missionærerne for år tilbage. De fortalte om deres tilværelse. Først lidt tøvende, siden mere åbent og frit. De havde været belastet af deres arbejdsløse mænds drikkeri og havde en dag resolut fjernet alle remedier til fremstilling af alkohol og hældt al alkohol ud. Nu tog de sagen i egne hænder og begyndte et nyt liv. Forsigtigt og famlende, men de vidste hvad de ville. De dannede en slags låne- og sparekasse der kunne hjælpe dem til at anskaffe en kalv så de kunne få mælk siden hen. De videre planer var at låne hinanden penge til børnenes uddannelse, og det en-

delige projekt var at skabe deres egen dagligvareforretning, så de kunne bryde den udnyttelse de var udsat for. Et møde med kvinder, der voksede i selvtillid ved samarbejdet, ikke ulig vore forfædre, der skabte en tilsvarende andelsbevægelse.

Hvad betød sådan et møde? For dem var det afgørende at fortælle om deres situation til folk udefra. Vi etablerede et fællesskab som ikke var baseret på økonomisk afhængighed, men på gensidig respekt. Et sådant møde giver håb om forandring, for netop mødet med folk udefra fra andre kirker sætter noget i gang. Vi mødte her folk på det personlige plan – i deres hverdag, og i deres kirke, en situation som enhver kirke med en venskabsmenighed kan fortælle om.

I forgrunden LVFs tre ledere. Fra venstre generalsekretær Ishmael Noko, præsident Mark Hansson (i lilla skjorte) og vice-generalsekretær Chandran Paul Martin. Foto: Kanimozhi Kjær.

Gud i din nåde, gør verden ny

I februar 2006 var gaderne i den brasilianske by Porto Alegre præget af en mangfoldighed af hudfarver, spraglede klædedragter og rigt udsmykkede præstekjoler og -udstyr i alle afskygninger. Kirkernes Verdensråd holdt generalforsamling, og det gik ikke stille for sig. Generalforsamlingen, som var den niende af slagsen, samlede flere tusinde kirkefolk og engagerede kristne mennesker fra alle dele af verden. Både den sydafrikanske ærkebiskop Desmond Tutu, ærkebiskoppen af Canterbury, Rowan Williams og den brasilianske præsident Lula lagde vejen forbi byens store universitetscampus hvor generalforsamlingen fandt sted, for at bringe en hilsen til de kirkelige delegater.

Selve mødesalen var omgivet af et stort Muligheder-nes Marked – mutirão på portugisisk – hvor kirker og organisationer havde udstillingsboder og optrædener, og hvor der var en scene med debatter og foredrag. Et stort telt dannede rammen om en række meget forskelligartede gudstjenester og morgen- og aftenbønner som de forskellige kirkeretninger skiftedes til at stå for.

Temaet for generalforsamlingen var formuleret som en bøn: ”Gud i din nåde, gør verden ny”, og bønnen for verden og for kirkernes samarbejde og enhed løb som en rød tråd igennem arbejdet i plenarforsamlinger, bibelstudiegrupper, workshops og de fælles gudstjenester.

Beslutninger med konsensus

Selve arbejdsformen på generalforsamlingen var også udtryk for en fornyelse – om den nu var guddommeligt inspireret eller ej. I forbindelse med den forrige generalforsamling i Harare i 1998 truede flere af de

Grønlands biskop Sofie Petersen sammen med en anden representant for oprindelige folkeslag Jillian Harris fra Den anglikanske Kirke i Canada. Foto: Kirsten Auken

ortodokse kirker med helt at forlade samarbejdet fordi de var utilfredse med den måde det fungerede på, og ikke mindst måden at tage beslutninger på – meget ofte imod et stort ortodokst mindretal. Efter Harare blev der nedsat en kommission der skulle arbejde med dette problem, og på anbefaling af denne kommission gik man på generalforsamlingen i 2006 over til at tage beslutninger med konsensus. I princippet kunne man altså kun beslutte noget hvis der var enighed om det, og det krævede at alle gjorde sig umage for at lytte til hinanden og prøve at komme hinanden i møde. Det er en vanskelig øvelse i et så mangfoldigt forum. Men generelt var erfaringerne med den nye beslutningsform positive. Det er i sig selv en sejr at det er lykkedes at holde sammen på mangfoldigheden, og selvom uenighederne stadig er mange, så lykkedes det dog at blive enig på en række områder. Konsensusmetoden kom ikke til at blokere for beslutninger, men den forandrede måden at arbejde og diskutere på.

Rammerne for de kommende år

Generalforsamlingens vigtigste opgave er at udstikke linjerne for arbejdet i de kommende år. Her blev det vedtaget at der skal arbejdes videre under hovedoverskrifterne "Enhed, spiritualitet og mission", "Økumenisk Uddannelse", "Global retfærdighed" og "Offentlig stemme og profetisk vidnesbyrd til verden". Det er op til den valgte ledelse, Centralkomiteen, at udfylde disse rammer.

Kontakt til andre kirker og organisationer

Verdensrådet skal også i de kommende år styrke kontakten til kirker der ikke er medlemmer. Det er på den ene side den katolske kirke som af teologiske grunde har valgt at stå udenfor de store økumeniske organisationer, og på den anden side de hastigt voksende pinsekirker hvis medlemmer i mange dele af verden udgør en stadig større andel af de kristne. Det er planen at der skal holdes et kristent Forum hvor så mange kirker som muligt skal være repræsenteret.

KV skal også styrke samarbejdet med de konfessionelle og regionale organisationer som Det lutherske Verdensforbund og Konferencen for Europæiske Kirker. Især skal der samarbejdes mere om konkrete programmer hvor flere organisationer beskæftiger sig med det samme eller beslægtede områder.

Globalisering på godt og ondt

Kirkernes forhold til globaliseringen blev genstand for heftige drøftelser mellem delegaterne. Det er et vanskeligt emne da globaliseringen har meget forskellige konsekvenser i rige og fattige lande. Delegaterne kommer med hver deres erfaringer og oplevelser af hvad den øgede økonomiske, kulturelle og menneskelige kontakt over grænserne betyder. Afrikanere og asiatiske kirker oplever mange negative sider af globaliseringen, og herfra høres megen kritik af

globaliseringen, mens kirkerne fra de tidligere kommunistiske lande i Østeuropa typisk betragter den voksende åbenhed som et fremskridt. De vil gerne have sig frabedt at man lægger begrænsninger på den økonomiske og menneskelige frihed. Globalisering er et emne der har potentiale til at sætte skel mellem kirker i Nord og Syd, og det blev da også besluttet at Kirkernes Verdensråd skal arbejde videre med dette svære tema på en så nuanceret og rummelig måde som muligt.

Kaldet til at være en kirke

Generalforsamlingen vedtog et teologisk dokument, Kaldet til at være en kirke, som efterfølgende er blevet sendt ud til medlemskirkerne. Dokumentet indeholder blandt andet en række spørgsmål som kirkerne kan forholde sig til. Det er blevet oversat til dansk, og der vil blive arbejdet videre med det også i dansk kirkelig og teologisk sammenhæng.

To danskere i Centralkomiteen

Grønlands biskop Sofie Petersen og Københavns domprovst Anders Gadegaard blev valgt til KVs ledende organ, Centralkomiteen, hvor de skal være med til at præge Verdensrådets arbejde de næste syv år. Sofie Petersen er som grønlander valgt som repræsentant for oprindelige folkeslag.

Kirkernes Verdensråd (KV)

- Stiftet i 1948 i Amsterdam. Folkekirken har været medlem siden begyndelsen, og KV har i dag mere end 340 kirker som medlemmer fra hele verden. Også Baptistkirken i Danmark er medlem.
- Hovedkontor: Geneve
- Hjemmeside www.wcc-coe.org

Dansk Steward ved Kirkernes Verdensråds Centralkomitemød

”At få chancen for at opleve Kirkernes Verdensråd som steward er en oplevelse for livet!” Så klart og præcist udtrykker den 26-årige cand.mag. Mikael Christensen fra Århus sine erfaringer med verdenskirken efter at have oplevet en lille måneds tid blandt repræsentanter fra over 300 kirker i Det Økumeniske Centrert i Geneve i august-september 2006.

”Sjældent har jeg oplevet et sådan sammenrend af biskopper, ærkebiskopper, excellencer, helligheder og andre farverige kirkelige personligheder på en gang,” fortsætter Mikael med entusiasme i stemmen og et smil på læben.

Ud af 200 ansøgere var Mikael sammen med 24 andre unge fra hele verden blevet udvalgt til at være én af de helt uundværlige praktiske hjælpere der får et møde i Centralkomiteen ved Kirkernes Verdensråd til at forløbe uden alt for meget knas i maskineriet. Der skal holdes mikrofoner, brygges kaffe, og deles dokumenter ud.

Om Stewards

Stewards er unge under 30 år der hjælper til med det praktiske i forbindelse med større møder i de internationale kirkeorganisationer. Har du lyst til at blive steward? Eller kender du nogen, der har?

Folkekirkens mellemkirkelige Råd annoncerer jævnligt pladser som stewards ved de store internationale kirkelige organisationer.

Følg med på www.interchurch.dk

Mikael Christensens stewardopgaver tillod ham at være med under de lange forhandlinger i selve Centralkomiteen, og det gjorde et stort indtryk at overvære det kæmpestore kirkelige demokrati på første hånd.

”For de unge var det yderst positivt at det blev vedtaget at etablere en ’ungdommens centralkomite’ der skal sikre at fremtidens stemme bliver hørt,” fortæller Mikael, som dog måske var allermest begejstret for de fælles andagter hvor økumenien for alvor kommer til udtryk.

”Andagterne var en særlig stor fornøjelse at deltage i. Den ene fremragende prædikant afløste den anden, og sammen med de mange andre indtryk tager jeg en masse gode ideer med hjem til fremtidige økumeniske sammenkomster,” siger Mikael, der til daglig er engageret i miljøet omkring Det Økumeniske Center i Århus og i øjeblikket ikke mindst arbejdet med ungdomslejren på Danske Kirkedage.

Den samlede gruppe af stewards som medvirkede ved centralkomitemødet i Kirkernes Verdensråd. Foto: KV Steward.

Det lutherske Verdensforbund og muslimerne

Dialogen mellem kristendom og islam blev sat til debat af Det lutherske Verdensforbund (LVF) på en konference i december 2006. Det var LVFs Afdeling for Teologiske Studier der stod som arrangører, og her blev der gjort en slags status for de lutherske kirkers arbejde med kristne-muslimske relationer. Formålet var blandt andet at uddybe den teologiske forståelse på dette område.

Fra Danmark sendte Folkekirkens mellemkirkelige Råd formanden for Stiftssamarbejdet Folkekirke og Religionsmøde, Leif Vestergaard.

”Gang på gang blev det nævnt at dialogen med muslimer er med til at uddybe den kristne identitet og tro. Men for mange af de traditionelt kristne lande i Vesten er det et problem at mennesker ved så lidt om kristendommen og kun er svagt rodfæstede i den kristne tro,” fortæller Leif Vestergaard fra sine oplevelser på konferencen. Han konstaterer samtidigt at netop mødet med islam udfordrer kirker og kristne til at besinde sig på deres egen tro og teologi – det var en grundlæggende erkendelse blandt konferencens deltagere fra mange kulturelt forskellige lutherske kirker.

Konferencen var et internationalt tilløbsstykke, hvor deltagere repræsenterede stort set alle kontinenter. Og det kom til at præge både diskussionerne og selve begivenheden:

”Der blev tegnet et tydeligt billede af at forholdet mellem islam og kristendom er meget forskelligt rundt om verden,” fortæller Leif Vestergaard og giver et par eksempler: i Europa, Amerika og dele af Afrika er kristendommen majoritetsreligion, med islam som mindretal. Mellemøsten, Vestafrrika, Centralasien, Pakistan, Bang-

ladesh, Malaysia og Indonesien er det lige omvendt. Til gengæld er både kristne og muslimer mindretalsgrupper i Indien, Thailand, Sri Lanka og Kina. De forskellige politiske og kulturelle omstændigheder er i høj grad med til at sætte dagsordenen for hvordan kristne og muslimer lever og arbejder sammen.

Ved slutningen af konsultationen blev der udarbejdet en række anbefalinger. De er nu sendt rundt til LVF-medlemskirkerne, herunder folkekirken. Kirkerne opfordres blandt andet til at foretage en kritisk historisk gennemgang af den lutherske historie i forhold til islam. Desuden peges der på en række fælles temaer som lægger op til at man kan etablere en dialog mellem de to religioner på lokalt plan.

Det lutherske Verdensforbund (LVF)

- Stiftet i 1947 i Lund. Har i dag 140 lutherske kirker som medlemmer fra 78 lande på alle kontinenter. Folkekirken har været medlem siden begyndelsen, Medlemsstallet er stigende, særligt i Afrika og Asien.
- Hovedkontor: Geneve
- Hjemmeside www.lutheranworld.org
- LVF fører samtaler med Den romersk katolske Kirke, de ortodokse kirker og lang række andre kirker.
- Nødhjælps- og udviklingsarbejde er en vigtig arbejdsgræn hvor lutherske kirker hjælper kirker i de fattigste lande. Derfor er Folkekirkens Nødhjælp også stærkt engageret i LVFs arbejde.

Kirkeledermøde om Europas værdier

Konferencen for Europæiske Kirker har en aktiv afdeling i Bruxelles. Det er Kommissionen for Kirke og Samfund som arbejder i relation til de europæiske politiske institutioner – først og fremmest EU og Europarådet. Kommissionen har arbejdsgrupper der beskæftiger sig med EU-lovgivning, religionsfrihed og menneskerettigheder, bioetik, globalisering og flere andre emner.

I december 2006 samlede denne kommission kirkeledere fra mere end 60 europæiske kirker til et stort møde om Europas identitet og værdier. Fra Danmark deltog formand for Folkekirkens mellemkirkelige Råd, Paul Verner Skærved. Finland havde formandskabet for EU i anden halvdel af 2006 hvorefter Tyskland tog over. Begge disse lande har lagt stor vægt på spørgsmålet om Europas værdier, og kirkerne i de to lande har bidraget aktivt til debatten og er kommet med udspil til deres respektive regeringer. Det er også et emne som KEK har været optaget af gennem mange år, og det var baggrunden for at mødet blev afholdt. EU's kommissær for kultur og uddannelse Jan Findner holdt en tale til deltagerne i konferencen. Her gav han udtryk for at EU har brug for ideer og værdier, ikke bare for infrastruktur, euro og et fælles handelsmarked. Han opfordrede kirkerne til at komme med det de har som kirker. "Politikerne kan ikke komme med alt fra sig selv, så vi har brug for en struktureret og grundig dialog, også med kirkerne," sagde han. I sin rapport fra mødet understreger Paul Verner Skærved det vigtige signal der ligger i at netop kirkefolk fra ortodokse og protestantiske kirker og lande i fællesskab taler for mangfoldighed, dialog og religionsfrihed i Europa. "Tit og ofte møder jeg en fordom om, at det er kirkerne og religionerne der forårsager konflikter og skaber krigene. Dette møde

var et stærkt bevis på det modsatte," siger Paul Verner Skærved.

Europas kirker og globaliseringen

KEKs kommission for Kirke og Samfund udsendte i 2006 et debathæfte som giver et bud på en europæisk kirkelig vinkel på globaliseringen og spørgsmålet om økonomisk retfærdighed. Dokumentet indgår i en bredere debat om globaliseringen som har stået på i de internationale kirkelige organisationer siden Kirkernes Verdensråds (KV) generalforsamling i Harare i 1998, og som også var på dagsordenen på generalforsamlingen i Porto Alegre i 2006. Her havde Kirkernes Verdensråd udsendt et baggrundspapir med titlen "Agape". Dette dokument er meget kritisk overfor markedsøkonomi og frihandel, og det mødte kritik fra flere sider, især fra kirker i Nord. Mange repræsentanter fra europæiske kirker har efterlyst de europæiske vinkler og bud på globaliseringen. KEKs papir, som også blev præsenteret i Porto Alegre, bringer disse synspunkter ind i debatten. Papiret inddrager erfaringerne fra kirker og lande i forskellige dele af Europa. Fra Vesteuropa analyseres især erfaringerne med den sociale markedsøkonomi og samarbejdet i EU. Fra Østeuropa er det især erfaringerne med den kommunistiske planøkonomi der bringes på banen.

Konferencen for Europæiske Kirker (KEK)

- Stiftet i 1959 på Hotel Nyborg Strand i Danmark. Folkekirken har været medlem siden begyndelsen. KEK har i dag 125 ortodokse, lutherske, anglikanske, baptistiske, metodistiske og reformerte medlemskirker i hele Europa. Også Baptistkirken i Danmark er medlem.
- Hovedkontor: Geneve, Bruxelles og Strasbourg
- Hjemmeside www.cec-kek.org

Generalforsamling i Leuenberg Kirkefællesskabet

en pause under generalforsamlingen. Foto: Klaus Vogler.

Fællesskabet af reformatoriske kirker i Europa – Leuenberg Kirkefællesskabet afholdt generalforsamling i Budapest i september 2006. Sammen med ca. 200 andre deltagere fra hele Europa deltog Kresten Drejergaard, Viggo Mortensen og Jan Nilsson som delegater for folkekirken. Jesper Bacher deltog som observatør. Fra Den reformerte Synode i Danmark deltog pastor Sabine Hofmeister.

Temaet for generalforsamlingen var hvordan samarbejdet mellem de reformatoriske kirker kan udbygges inden for områder som interreligiøst arbejde, liturgi og teologisk uddannelse. Det blev f.eks. besluttet at der frem til næste generalforsamling skal arbejdes med spørgsmålet om Bibelen og bekendelsesskrifternes autoritet. Der skal også arbejdes med kirkens syn på det ordinerede embede (hvad ligger der i at være præst og biskop i de reformatoriske kirker?), ligesom mission og religionsmøde også er sat på programmet. Arbejdet frem til næste generalforsamling vil i høj grad foregå i en række regionalgrupper. Det mellemkirkelige Råd havde på forhånd foreslået at der skal oprettes en Regionalgruppe Nordeuropa, og det var der tilslutning til på generalforsamlingen. På

generalforsamlingen, som kun afholdes hver 6. eller 7. år, vælges der ny ledelse for Leuenberg Kirkefællesskabet. Som ny formand valgtes Thomas Wipf fra Schweiz. Thomas Wipf efterfølger Elisabeth Parmen-tier fra Frankrig. Teologisk sekretær for Det mellemkirkelige Råd, Jan Nilsson, blev valgt som stedfortræder til det nye Råd.

Leuenbergs Kirkefællesskabets sekretariat har hidtil ligget i Berlin, men flytter nu til Wien. Den reformerte og den lutherske kirke i Østrig har tilbudt i fællesskab at huse det nye sekretariat. Generalforsamlingen udpegede i den forbindelse Michael Bünker, Oberkirchenrat fra Østrig, som ny generalsekretær.

Fællesskabet af reformatoriske kirker i Europa

- Fællesskabet af reformatoriske kirker i Europa, Leuenberg Kirkefællesskabet, er et fællesskab af over 100 protestantiske (lutherske reformerte og metodistiske) kirker i Europa, som har eksisteret siden 1973. Den danske Folkekirke har været fuldt medlem af fællesskabet siden 2001 hvor folkekirken underskrev Leuenberg Konkordien, der udgør det læremæssige grundlag for samarbejdet.

- Hjemmeside www.leuenberg.net

Folkekirken og Porvoo Fællesskabet

Biskopper fra Porvoo-kirkerne samlet ved Porvoos 10 års jubilæumsgudstjeneste i Wales.

Foto: Jan Nilsson.

Porvoo Fællesskabet er ikke en organisation som f.eks. Leuenberg og Det lutherske Verdensforbund, og Porvoo holder derfor ikke generalforsamlinger som almindelige organisationer. I stedet afholdes hvert fjerde år kirkeledermøde, hvor repræsentanter for de deltagende kirker mødes for at udveksle erfaringer, inspirere hinanden og opfordre kirkerne til at samarbejde inden for bestemte områder. Et sådant kirkeledermøde blev holdt i Wales i marts 2006.

Mødet havde et meget konkret fokus på kirkens praktiske arbejde. For eksempel blev kirkens arbejde blandt hjemløse drøftet, der var en samtale om arbejdet i forhold til andre religioner, og der var ekskursion til Cardiffs fængsel og møde med fængselspræsten. Kirkeledermødet havde en helt særlig karakter, fordi det på samme tid var 10 års jubilæum for underskrivelsen af Porvoo Fælleserklæringen med festgudstjeneste i den anglikanske domkirke i Cardiff, Llandaff Cathedral.

På opfordring af Det mellemkirkelige Råd indeholdt programmet en evaluering af hvilken teologisk og praktisk betydning Porvoo har haft for medlemskirkerne. Oplægget til evaluering havde tre hovedpunkter:

- Liturgisk og spirituel fornyelse, herunder venskabsaftaler mellem anglikanske og lutherske menigheder og stifter.
 - Hvordan har Porvoo påvirket forståelsen af kirkens embeder?
 - Anglikansk vs. luthersk indflydelse på Porvoo.
- Evalueringen viste at der er et bredt ønske om at indtage lægfolk mere i Porvoos arbejde. På samme tid blev det klart at Porvoo gennem de sidste ti år har været til stor inspiration for mange lokale menigheder i Porvoo-kirkerne for eksempel hvad angår gudstjenesteliv og venskabsforbindelser med menigheder i andre Porvoo-kirker.

Porvoo Fællesskabet

- Porvoo Fællesskabet består af de anglikanske kirker på de britiske øer samt de lutherske kirker i Norden og Baltikum. Den danske Folkekirke og Den lutherske Kirke i Letland deltager som observatører. De episkopale kirker i Spanien og Portugal deltager som associerede medlemmer. Porvoo Fællesskabet blev oprettet i 1996. "Porvoo" er den by i Finland, hvor aftalen om Kirkefællesskabet blev udarbejdet.

- Hjemmeside www.porvoochurches.org

Tegningekrisen og det mellemkirkelige arbejde

Der var behov for at mobilisere alle kræfter da verden stod i brand efter Morgenavisen Jyllands-Postens Muhammedtegninger. Også Folkekirkens mellemkirkelige Råd fik forårets tegningekrise helt ind under huden. Mens krisen var på sit højeste, tog formanden for Det mellemkirkelige Råd, Paul Verner Skærved, i februar 2006 del i en kirkelig delegationsrejse fra Danmark til Ægypten. Rejsens formål var at arbejde for fredelig sameksistens og dialog, at bidrage til at mindske den aktuelle spænding og at medvirke til at korrigere misforståelser mellem den muslimske verden og Danmark. Rejsen var kommet i stand på opfordring af kristne kirkeledere i Ægypten, og de deltog aktivt i blandt andet mødet med Storsheikh dr. Muhammad Sayyed Tantawy, åndeligt overhoved for verdens 1.2 mia. sunni-muslimer.

Foruden formanden for Folkekirkens mellemkirkelige Råd bestod delegationen også af repræsentanter fra den folkekirkelige organisation Danmission, Dansk Missionsråd og biskopperne Karsten Nissen og Steen Skovsgaard. Der var tale om en religiøs delegation der ikke hverken havde et politisk mandat eller et budskab fra den

danske regering. Delegationens medlemmer understregede dette under alle møderne med muslimske og kirkelige ledere. Delegationen mødte stor mediebevågenhed både nationalt og internationalt og fik ros fra regionens kirkelige ledere for at have bidraget til religiøs forsoning, også mellem kristne og muslimer i Ægypten.

Verdens kirker drøftede krisen

I en helt anden kirkelig sammenhæng var Jyllands-Postens tegninger også på dagsordenen, nemlig ved Kirkernes Verdensråds generalforsamling i Porto Alegre, Brasilien. Generalforsamlingen fandt sted netop mens Muhammed-krisen var på sit højeste. Før og under mødet blev flere

ambassader i Mellemøsten brændt af, og der var angreb på kirker i Nigeria, Indonesien og Mellemøsten – lande der alle var repræsenteret på generalforsamlingen af kristne som oplevede urolighederne meget direkte på deres egen krop. Den danske delegation kom derfor mere i fokus end hvad der normalt er tilfældet på disse generalforsamlinger, og på blandt andet dansk initiativ vedtog delegaterne en udtalelse om ”Gensidig respekt, ansvar og dialog med mennesker af anden tro”. I udtalelsen bekræfter kirkerne deres forpligtelse til at fremme respektfuld dialog og samarbejde mellem mennesker af anden tro og overbevisning.

Jordans prins Hassan besøgte Danmark

På dansk jord var Folkekirkens mellemkirkelige Råd med da Danske Kirkers Råd i oktober 2006 modtog Prins Hassan bin Talal af Jordan til en frokost med ledere fra en række danske kirkesamfund, det mosaiske trossamfund og muslimske repræsentanter. Dette besøg var en direkte udløber af forårets krise. Besøget var et udtryk for at både kristne og muslimer ønskede at styrke et konstruktivt samarbejde i efterdønningerne af den opståede konflikt.

Delegationsrejse til Israel og Palæstina

Hold håbet i live! Sådan står der ved foden af de oliventræer som organisationen YMCA har genplantet på en mark i Betlehem efter at israelske sikkerhedsstyrker havde rykket dem op med rode fra deres oprindelige voksesteder.

Genplantningen af træerne står som et levende tegn på at der er mennesker der kæmper en daglig kamp for at holde håbet i live og bevare en levende kristen menighed i det område hvor kristendommen opstod. Kontakten til de kristne palæstinensere har gennem mange år været højt prioriteret af Folkekirkens mellemkirkelige Råd, og i september rejste en tværkirkelig delegation til Israel og Palæstina. Formålet var at få et førstehåndsindtryk af vilkårene for de kristne og af den humanitære krise som den aktuelt opleves i de palæstinensiske områder. Delegationen bestod af repræsentanter for Danske Kirkers Råd, Folkekirkens Nødhjælp og Folkekirkens mellemkirkelige Råd. Delegationen havde samtaler med mennesker fra begge sider og fik briefing af både

den danske ambassade i Tel Aviv og den danske repræsentation i de palæstinensiske selvstyreområder. Delegationen boede i Østjerusalem, men havde også ture til Ramallah, Betlehem og Hebron. Det lykkedes at gennemføre et endags besøg hos Det mellemøstlige Kirkeråd i Gaza.

Mennesker under pres

De kristne palæstinensere udgør under 2 procent af befolkningen i Israel/Palæstina mod ca. 10 procent i 1948. De kristne spiller en vigtig rolle som brobyggere der fastholder mangfoldigheden og insisterer på håbet om fredelige sameksistens mellem tre religioner og to folk i Det hellige Land. Men det er en daglig kamp for de etablerede kirker at fastholde en levende kristen tilstedeværelse. De lever, lige som de fleste andre indbyggere i de palæstinensiske selvstyreområder, under et stort pres. De er ramt af arbejdsløshed og blokeret erhvervsudvikling; adskilt fra familie og venner på grund af israelske vejspærringer og forhindret i at færdes, bygge og bosætte sig frit på grund af sikkerhedsmuren, og manglende bygge- og rejsetilladelser.

Delegationen mødtes med den lutherske biskop Munib Younan og flere andre kirkeledere. De efterlyste mere opbakning fra det internationale kristne samfund, og delegationen vendte hjem med en stærk opfordring til at fastholde og styrke kontakten både i form af besøg og breve, økonomisk støtte og andre kontakter. Det er afgørende for at de lokale kristne kan holde håbet i live trods de dystre udsigter.

Delegationen har udarbejdet en rapport som kan hentes på www.interchurch.dk eller fås på Det mellemkirkelige Råds sekretariat.

Når forsoning er et dyrt ord

Af sognepræst Torben Hjul Andersen, Sct. Peders kirke i Slagelse, Roskilde Stifts mellemkirkelige udvalg

Sådan som hun dansede i kirken, var det svært at forstå, at forsoning var hovedordet for deres besøg. Da prædikenen var slut, trådte den unge pige fra Cambodia frem i vores danske middelalderkirke. Med fuld beherskelse af sin krop fulgte hun musikken i den traditionelle cambodianske dans; fingrene strakt, blomsterblade blev strøet ud, hendes smykker klirrede, og den fremmedartede musik lød under kirkens gamle hvælvinger. Der var fuldstændig stille i kirken; alle blot så og lod sig fylde, men i mit hoved kørte det rundt: Hvordan kunne hun have så meget kontrol og udstråle en sådan ro? Nogle dage før havde jeg hørt hende fortælle sin historie til vores konfirmander: Hvordan hendes familie blev drevet ud på landet under Pol Pots rædselsregime, hvor ca. en femtedel af landets befolkning omkom. Alt, hvad der ikke var det gamle landbrugssamfund, blev udryddet. Alle med en uddannelse, alle, som ikke var buddhister, alle, som havde briller, blev dræbt eller drevet ud på landet for at dyrke ris. Alle familier mistede medlemmer. Hver lille landsby havde sine Røde Khmer – soldater, der havde al magten over alt og alle.

Nu er Pol Pot død, krigen er slut, men bødlerne og stikkerne lever stadig i landsbyerne. Cambodia er først nu ved at nærme sig et retsopgør.

Forsoning – kan man overhovedet bruge dette ord? ”Elske sine fjender” – hvordan er det muligt, når man kan se kranier fra familiemedlemmer på Killing Fields? De to kvinder fra Cambodia talte med konfirmanderne og i kirken om deres tro og deres kampe, når forsoning ikke blot er et flot teologisk ord, men tillige et dyrt, personligt valg.

Hun dansede i kirken og gav min prædiken krop. I mit hoved er det blevet dybere, mere kompliceret, når jeg hører ordet ”forsoning.” Et kort

Den unge kvinde fra Cambodia bragte fremmede lyde og uvante bevægelser ind i landsbykirken. Foto: Birgitte Brandt Andersen.

mellemkirkeligt møde mellem en ung cambodiansk hus-menighed og vores middelalderkirke. Ordet forsoning blev hængende – gjorde min verden mere kompliceret og langt mere rig! For vi tror på den samme forsoningens Herre. Forsoning er et dyrt ord.

Roskilde Stifts mellemkirkelige udvalg

Palæet · 4000 Roskilde
www.roskilde.folkekirken.dk

Medlemmer

Formand: Merete Andersen
Næstformand: Sven Borgen
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Torben Hjul Andersen
John Kingo Bech Jensen
Lise Klemmed Lorentzen
Michael Westh
Biskop Jan Lindhardt

Man bygger da huse!

Af Kirsten Jørgensen, sognepræst i Kerteminde, Fyens Stift

November 2006. Fyens Stiftsråd har bedt mig om at deltage i en konference i Jerusalem om de kristne i Palæstina/ Israel. Men jeg skal også lige besøge en tandlæge. Ikke fordi jeg har ondt for tænder, men fordi denne bestemte tandlæge er en græsk-ortodoks palæstinenser med stærke meninger om de ortodokse kristnes situation i hans hjemland.

Jeg møder Dr. Elias Iseed i hans klinik i Betlehem. Den ligger i en lille boligblok, der indenfor det sidste års tid har fået den adskillelsesmur, som israelerne er ved at være færdige med at bygge rundt om Betlehem, som nærmeste nabo. Vi kører til Elias Iseeds hjem i Beit Sahour, en kristen by lige øst for Betlehem. Ved frokostbordet hører jeg om de vanskeligheder de græsk-ortodokse palæstinensere har, og om deres bestræbelser på at forbedre deres egne forhold. ”Vi lever under to besættelser”, smiler Iseed bittersødt, ”den israelske og den græske”. Den græske besættelse består i, at den ortodokse kirkes ledelse er græsk, selv om menighederne er palæstinensiske. Iseed og hans trosfæller har derfor dannet Arab Orthodox Organizations, en sammenslutning af ortodokse, palæstinensiske lægfolk, der forsøger at få deres meninger frem og påvirke ledelsen af deres kirke. De vil f.eks. meget gerne stoppe det græske patriarkats salg af kirkens jord og bygninger, til israelerne. Dette salg af palæstinensisk ejendom er stærkt upopulært og skaber mange interne spændinger.

Et vigtigt emne for de kristne i Beit Sahour er jord og huse. I Beit Sahour findes den største ortodokse menighed i hele det ”hellige land”, men bare siden år 2000 har 150 kristne familier forladt byen for at finde politisk ro og en bedre fremtid i udlandet. Især

de unge familier bryder op. De har svært ved at finde arbejde i området, der efterhånden er næsten afsondret fra resten af Vestbredden og Israel. De har derfor ingen penge til skabe sig et hjem, og der er desuden mangel på jord til at bygge på, fordi israelerne gradvist har inddraget mere og mere af byens jord, bl.a. til bosættelsen Har Horma. Den græsk-ortodokse menighed i Beit Sahour er derfor i gang med at bygge huse til de unge. Helt konkret er man i gang med at bygge 49 beskedne lejeboliger på et område ejet af kirken. Byggeriet er en slags civil ulydighed, for man spurgte ikke det græske patriarkat om lov, før byggeriet gik i gang... De driftige folk i Beit Sahour samlede de nødvendige midler ind, projekterede og gik i gang med murer-skeen ud fra den tankegang, at de – de lokale kristne der har hørt til her på Hyrdernes Mark, Beit Sahour siden oldkirken – har ret til at bestemme over deres egen jord og sørge for deres egen menigheds ve og vel på den måde, som de finder bedst. Jeg krydser checkpointet ved Iseeds klinik på vej tilbage til Jerusalem og er glad for at have set et stykke gedigent, lokalt menighedsarbejde, der virkelig vil noget og giver mening. Jeg tror, at Grundtvig også ville smile i sin grav, hvis han kendte den historie!

Fyens Stiftsråd

Klingenberg 2, 5000 Odense
www.fyensstift.dk

Fyens Stifts mellemkirkelige udvalg blev nedlagt pr 1. april 2006. Herefter har Stiftsrådet for Fyens Stift ansvaret for at videreføre det mellemkirkelige arbejde i stiftet. Stiftsrådet består af 19 medlemmer. Biskop Kresten Drejergaard er formand for Stiftsrådet. Paul Verner Skærved repræsenterer stiftet i Det mellemkirkelige Råd.

Besøg fra Den Evangelisk-Lutherske Ungarske kirke i Rumænien

Af Anne Bach Larsen, Haderslev Stifts mellemkirkelige udvalg

I Haderslev Stift har vi gennem mange år haft en venskabskontakt til den lutherske ungarske kirke i Rumænien. Kirken er en mindretalskirke i dobbelt forstand: etnisk og kirkeligt. Der er 9% ungare i Rumænien, og som protestanter udgør de 6% af den samlede befolkningen på 22,3 mio. hvoraf 70% er ortodokse. Kirken modtager ingen økonomiske tilskud fra staten. Økonomien baserer sig på medlemsbetaling, aktiviteter, der har til formål at rejse penge samt frivilligt arbejde. En helt anden måde at være kirke på end folkekirken. Og det er netop en pointe, at man kan lære af hinandens erfaringer og inspirere hinanden.

Ligeværdigt møde mellem kristne

I maj 2006 havde vi besøg af 6 repræsentanter fra kirken, bl.a. biskop Zoltan Adorjani. Besøget varede 5 dage. Vi begyndte med middag hos biskop Niels Henrik Arendt. Næste dag besøg i Dansk Kirke i Sydslesvig. Den Dansk Kirke i Sydslesvig modtager kun tilskud fra den danske stat til betaling af præsternes lønninger. Resten af driften må de selv rejse pengene til. Den situation kender vore gæster til fulde. Besøget gav dialog bl.a. om arbejdet med børn og unge samt ældre. Søndag begyndte med højmesse i Haderslev Domkirke med domprovst Kim Eriksen. Han sørgede for at inddrage biskop Adorjani i gudstjenesten. Biskoppen fortalte om samarbejdet og hvordan troen binder vore kirker sammen. Til gudstjenesten var alle vore gæster klædt i sort – søndagstøj. Efter frokost hos domprovsten drog vi til Den Reformerte Kirke i Fredericia, hvor der var rundvisning med præsten Sabine Hofmeister. Endnu en kirke, der selv skal rejse midler til at drive kirken. De følgende dage var vi på besøg i en række folkekirkelige menigheder. Gæsterne

Gudstjeneste med de rumænske gæster på besøg i Danmark

var meget interesserede i arbejdet med børn og unge (f.eks. spaghetti-gudstjenester, natkirker og rockgudstjenester). Kirkens Korshærs varmestue i Vejle gav et indtryk af, hvad Danmark også er – og hvorfor vi ikke har mulighed for at støtte dem direkte med pengebeløb. Besøget afsluttedes på smuk og højtidelig vis med aftengudstjeneste i Mølholm Kirke, hvor præst Erik Steen Nielsen prædikede på tysk. Vi aftalte gen-visit om 2 år i Rumænien.

Haderslev Stifts mellemkirkelige udvalg

Ribe Landevej 37, 6100 Haderslev
www.haderslev.stift.dk

Medlemmer

Formand: Birgitte Hjarvard Licht
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Jakob Dahl
Kirsten Vigen Clausen
Olaf Helios
Anne Bach Larsen
Lisbeth Frøkjær Smed
Biskop Niels Henrik Arendt

Kontakt til migrantmenigheder i Helsingør Stift

Af Anders Hedeager Pedersen, formand for Helsingør Stifts mellemkirkelige udvalg

I løbet af året har det været fremme i medierne, at en stor procentdel af de asylansøgere, der kommer til Danmark, er kristne. Gennem de senere år er der kommet mange mennesker til Danmark fra andre kristne kulturer. Et resultat er, at der efterhånden skyder en række migrantmenigheder op rundt om i landet. En undersøgelse viste for nylig, at 1/3 af alle kirkegængere i København på en gennemsnitlig søndag går i internationale menigheder.

I Helsingør stiftsudvalg har vi set det som vores opgave at sætte gang i den mellemkirkelige kontakt inden for stiftets grænser. Som optakt til det afholdt stiftsudvalget i efteråret 2005 et møde, hvor alle kendte migrantmenigheder i stiftet var inviteret. Konklusionen på mødet blev, at mange af migrantmenighederne er interesseret i at samarbejde med folkekirken. Det kan være samarbejde om konkrete problemer som f.eks. lokaler til gudstjenester, men også om emner som erfaringsudvikling og fælles gudstjenester. Eller måske har de bare et ønske om at blive anerkendt af den store kirke. Siden mødet har stiftsudvalget arbejdet på at kortlægge de enkelte menigheders ønsker og udarbejde planer for venskabsmenigheder lokalt i stiftet mellem en folkekirkelig menighed og en international menighed. Som opfølgning på dette arbejde planlægger vi en "regnbuekonference" i november 2007. Der har vi inviteret internationale menigheder i stiftet, folkekirken menigheder i stiftet og alle andre,

Foto: Haralds Sogns Menighedspleje.

der er interesseret i arbejdet med internationale menigheder i Helsingør Stift. På billedet ses en af de allerede etablerede venskabsrelationer mellem en international menighed og en folkekirkelig menighed: Haralds Asian Christian Fellowship er aktiv deltager i Haraldskirkens årlige basar "Haraldsdagen". I tilfældet med Haralds Asian Christian Fellowships var det, menigheden havde mest brug for, en teologisk uddannet ledelse. Derfor går det mellemkirkelige stiftsudvalgs støtte til at give Haralds Asian Christian Fellowships leder, Samuel Khan, en teologisk bacheloruddannelse som fjernstudium ved det urdu-talende Gujranwala Theological Seminary, Pakistan.

Helsingør Stifts mellemkirkelige udvalg

Hestemøllestræde 3A, 3000 Helsingør

www.fyensstift.dk

Medlemmer

Formand: Anders Hedeager Pedersen

Næstformand: Ellen Bødker Sørensen

Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Ann-Mari Sundin

Mette Ladefoged

Morten Miland Samuelsen

Biskop Lise-Lotte Rebel

Det har været min bedste tur nogensinde

Af Ruth van Gilse, Københavns Stifts mellemkirkelige udvalg

Når der skal peges på en solstrålehistorie fra årets arbejde i det mellemkirkelige stiftsudvalg i København, falder tanken øjeblikkeligt på Valbysognene og deres venskabsforbindelse til Nereta sogn i Letland. Det er et venskab, som har vist, at det er langt mere end bare en døgnflue.

En ny deltager skriver begejstret i Letlands-Nyt om sit første besøg i Nereta: ”Endelig havde jeg fundet lejlighed til at tage med på turen til Letland. Jeg glædede mig, for jeg vidste jo fra de andre turdeltagere, at der var noget at glæde sig til, men jeg havde ingen forventninger, for så bliver glæderne og overraskelserne så meget desto større. Og det skal jeg da lige love for! Det var rigtigt hyggeligt. Vore lettiske venner var så rare og imødekommende, at det slet ikke kan beskrives – det skal opleves! Det har været min bedste tur nogensinde”. Da formanden for Valbysognenes Letlandssamvirke, Bodil Bennetzen, skrev til udvalget for at takke for økonomisk støtte til sommerens besøg, skrev hun blandt andet:

”Igennem de nu 14 år, hvor der har været knyttet venskabsbånd mellem sognene i Valby og Nereta sogn, er det lykkedes at besøge hinanden hvert år henholdsvis dér og her. Vi i arbejdsgruppen bag venskabsmenigheden mener fortsat, at disse årlige besøg er af største betydning, dels for at holde den nære medmenneskelige kontakt ved lige – og med glæde kan det hvert år konstateres, at endnu flere tråde er blevet knyttet mellem menighedsmedlemmer – dels for at styrke og inspirere os alle i forståelsen af, at vi er bundet sammen i troen på Gud, og at der fortsat er brug for at støtte hinanden i denne tro på tværs af Østersøen.

Efter festgudstjeneste i sognekirken i Nereta var der festmiddag i byens forsamlingshus med varme personlige taler og overrækkelse af gaver. Fra Danmark blev der overrakt et Dannebrog, dels fordi menigheden under tidligere besøg har lånt et Dannebrog i Den Danske Ambassade i Riga, dels fordi menighedens medlemmer havde fulgt levende med i de voldsomme reaktioner under ”Muhammed-krisen”, hvor de absolut ikke kunne lide, at vores flag blev brændt af. Foto: Bodil Wietvliet

Københavns Stifts mellemkirkelige udvalg

Nørregade 11, 1165 København K
www.kobenhavnsstift.dk

Medlemmer

Formand: Karsten Flødelius
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Ruth van Gilse
Leif. G. Christensen
Martin Dambmann Rønkilde
Ivar Lærkesen
Ellinor Grøndahl Mortensen
Biskop Erik Norman Svendsen

En søndag i England

Af Pastor Mette Trankjær, Lolland-Falsters Stifts mellemkirkelige udvalg

Fra d. 3. til d. 10. oktober 2006 besøgte en gruppe på 22 fra Lolland-Falsters Stift menighederne i Leverington og Wisbech St. Mary i Ely Stift i England. Vi var privat indkvarterede og nød godt af de engelske værter varme og gæstfrihed. Samtidig oplevede vi mange forskellige sider af engelsk kirkeliv – fra gudstjenester og indtagelse af ”fish and chips” i mindre kirker til den monumentale domkirke i Ely, hvor vi deltog i både aftensang og høstmiddag. Her følger et lille glimt fra en søndag i landsbykirken i Wisbech St. Mary, hvor undertegnede boede hos den lokale præst, Colin Hurst.

Søndag d. 8. oktober deltog flere af gruppen i gudstjenesten i Wisbech St. Mary. Vi blev modtaget med en vældig kimen af klokker, idet kirken har hele 6 klokker. En slående forskel i gudstjenesten er, at der i sådan en almindelig søndagsgudstjeneste deltager flere præster og læge læsere både autoriserede, i ornat, og medlemmer af menigheden, der læser nogle af teksterne. Både præster og de autoriserede læge læsere befinder sig det meste af tiden i korstolene. Kun ved nadverindstiftelsen er præsten/hovedcelebranten, i dette tilfælde Colin Hurst, for alteret. Salmerne er noget anderledes end vores med gennemgående meget muntre melodier og tekster med lovsangspræg, uden den bund, der også kendetegner danske salmer. F.eks. kan en salme som ”Af dybsens nød” sagtens erstatte kyrie-leddet. Der var ingen dåb i Wisbech St. Mary under gudstjenesten, og det er der faktisk aldrig, for i England ligger dåben altid uden for den egentlige søndags-højmesse. Således hastede Colin Hurst efter gudstjenesten i Wisbech St. Mary til Leverington, hvor der netop var en dåbsgudstjeneste. Der var kun den pågældende dåbsfamilie og deres gæster til stede sam-

Klokkeringning i kirken i Tilney All Saints ved en fælles aftengudstjeneste i provstiet. Foto: Jette Marqweis.

men med præsten – og denne søndag undertegnede, der havde fået lov til at agere kirketjener. Ved en sådan dåb medvirker ingen organist, og der synges ingen salmer. Præsten holder selv barnet under dåben, og ritualet er meget forskelligt fra vores. Faktisk er kun selve dåben i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn det samme, men det er jo også væsentligt! Da præsten skulle til at hælde vandet op inden dåben, spurgte jeg om det ikke skulle varmes. Det plejede de ikke, men det blev gjort, så den lille blev døbt i lunkent vand i en i øvrigt iskold kirke.

Lolland-Falsters Stifts mellemkirkelige udvalg

Østre Allé 2, 4800 Nykøbing Falster

www.lf.stift.dk

Medlemmer

Formand og medl. af Det mellemkirkelige Råd: Greta Dreier

Næstformand: Hjørdis Høegh-Andersen

Inge lise Johansen

Agnete Jørgensen

Mette Trankjær

Anne Birgitte Villadsen

Biskop Steen Skovsgaard

Polak på Cafe Jydepotten

Af Lars Peter Melchiorson, tidligere formand for Ribe Stifts mellemkirkelige udvalg

Det sociale værested Cafe Jydepotten. Forrest ses volontør Anna Hanan fra den katolske kirke i Polen.

Mellemkirkeligt arbejde er ikke kun et spørgsmål om at støtte projekter ude i den store verden. Det kan også være at give en håndsækning til et arbejde i Danmark, som fremmer mellemkirkelig kontakt. Ribe Stifts mellemkirkelige udvalg støtter Café Jydepotten i Grindsted, et socialt værested under KFUM's Sociale Arbejde. Fra 4. september 2006 til 5. maj 2007 har cafeen en volontør fra den katolske kirke i Polen, Anna Hanan på 24 år. Hun beretter:

”Det er vanskeligt at skulle indstille sig på et fremmed sprog, en anden kultur og ukendte mennesker. Det er som at hoppe ud på dybt vand uden at kunne svømme. Især når man som jeg er vant til at udtrykke sig gennem ord. At arbejde mellem mennesker uden at kunne dele tanker med dem var det største problem. Heldigvis finder man altid mennesker omkring sig, der er venlige og vant til at vise vejen med et smil. Min første vejleder og ven Inger Marie hjalp mig til at føle mig godt tilpas og til at finde den rigtige måde arbejde på. Hendes tålmodighed og åbenhed løste mange kommunikationsproblemer i begyndelsen.

Jeg var lidt overrasket over måden at samarbejde på i cafeen om helt almindelige ting som madlavning eller oprydning. Jeg fik det indtryk, at alle aktiviteter er arrangeret for at skabe grundlag for yderligere udvikling af både ansatte og cafebrugerne. At synge sammen skaber en behagelig atmosfære og bro mellem almindelige hverdagspligter og mere åndelige sider af den menneskelige natur. Jeg har også oplevet noget nyt i holdningen til arbejdet. Man behandles altid med respekt uanset uddannelse eller forudgående jobberfaring. Det eneste der har betydning, er det arbejde man udfører.

Jeg befinder mig stadigvæk i en forberedelsesperiode, men jeg har mange ideer til kulturelle happenings, som kan præsentere polsk kultur for danskere. Det var ikke muligt, før jeg kunne kommunikere med alle og ikke kun med dem, der taler engelsk. Der planlægges f.eks. at lave polsk filmfestival med polsk mad og traditioner. Jeg har også en drøm om at oversætte en del fra polsk til dansk, fordi jeg stadig undrer mig over, at to nabolande ved så lidt om hinanden, selv om de deler sammen hav.”

Ribe Stifts mellemkirkelige udvalg

Korsbrødregade 7, 6760 Ribe
www.ribestift.dk

Medlemmer

- Formand: Peter Hundebøll
- Næstformand: Liselotte Demant
- Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Lars Bom Nielsen
- Bodil Raakjær Jensen
- Else Marie Madsen
- Frøde Agergaard
- Biskop Elisabeth Dons Christensen

Kirkeliv i København – set fra Viborg Stift

Af Grete Bækgaard Thomsen

Det mellemkirkelige stiftsudvalg tilrettelagde i 2006 en tur til Hovedstaden for at se på kirkeliv. Her high-lightes et lille udvalg af indtrykkene:

Tværkulturelt Centers leder, Birthe Munck-Fairwood, fortalte om centrets arbejde med at skabe kontakter på tværs af kulturer og religioner. Et ekstra krydderi var Birthes mand, der var uforlignelig på stedets flygel. Sangen blev løftet adskillige tommer over daglig Viborg-vande.

Morgenandagt i Københavns Domkirke, noget som vi alle ofte har hørt i radioen – men nu var vi der selv, og dermed har vi fået billede på morgenandagten, når vi hører den i radioen.

Besøg i Den anglikanske Kirke, St. Albans Church. Sognepræst Mark Oakley fortalte på meget morsom vis om de forskellige vilkår, der har været og er for Den anglikanske Kirke i København. Vi fik overrakt en platte med billede af St Albans Church. Platten hænger nu i Bispegården i Viborg.

Videre til Den katolske Kirke, Sct Ansgar Kirke, hvor pater Niels Engelbrecht med stor humor redegjorde for Den katolske Kirkes måde at drive kirke på – og med paralleller til Den danske Folkekirke, hvor forskelle og ligheder blev trukket op.

Lørdag eftermiddag gik vi laaangt for at nå frem til Mødestedet på Vesterbro, hvor vi mødte Thyra Smidt, der er leder af Danmissions arbejde der. Hun og de øvrige på Mødestedet var meget påvirkede af, at en af deres venner dagen før havde fået afslag på asyl efter 7 års ophold i Danmark. Den pågældendes fremtid og

liv var efter deres opfattelse i stor fare, såfremt vedkommende blev udvist – en overvældende oplevelse at få en så stærk skæbneberetning så tæt på. Thyra Smidt fulgte os ned til en tyrkisk moske, hvor både mænd og kvinder var velkomne over det hele, og hvor imamen levende fortalte om muslimernes brug af moskeen.

Søndag formiddag deltog vi gruppevis i gudstjenester i 7 af Københavns migrantkirker, hvor kristne indvandrere holder gudstjenester på egne sprog og i pagt med deres egen kultur. Efterhånden ankom de forskellige grupper til Statens Museum for Kunst, hvor vi blev vist rundt og så nogle centrale eksempler på alle tiders kirkekunst. I bussen på hjemvejen var der adskillige åbne udtryk hos passagerne, der lagde sig til rette i Morfeus' arme og hengav sig til en velfortjent lur.

Det var en god tur, hvor jeg fik meget at vide om kirkeliv i mit eget land, noget som jeg ikke vidste i forvejen.

Viborg Stifts mellemkirkelige udvalg

Bispegården, 8800 Viborg
www.viborgstift.dk

Medlemmer

Formand: Poul Erik Knudsen
Næstformand: Jørgen Vindvad
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Erland Sørensen
Merete Møllmann Bøye
Niels Thure Krarup
Karen Smith
Biskop Karsten Nissen

Venskab med de kristne i Gaza

Af Villy Mølgaard, Aalborg Stifts mellemkirkelige udvalg

I 2004 deltog jeg i en delegationsrejse til Israel-Palæstina for Det mellemkirkelige Råd. Der så jeg, under hvilke ringe vilkår, man lever i Gaza. Men jeg så også, hvordan Det mellemøstlige Kirkeråd driver forskellige meget vigtige projekter.

De kristne er et lille mindretal i Gaza, men der har været kristne her måske helt tilbage til Jesu tid. Gaza er nævnt i Det nye Testamente i Ap. G. 8,26. En af de helt store oplevelser var mødet med de kristne og besøget i deres meget gamle kirke, der bærer årstallet 425. De kristne i Gaza har brug for vores solidaritet, loyalitet og støtte, så i 2005 blev der knyttet venskabsbånd til det mellemkirkelige udvalg i Aalborg Stift, og vi inviterede tre personer til at besøge stiftet i en uge i forbindelse med årsmødet i november 2005. Det var meget besværligt at få dem ud af Gaza. Og eneste mulighed var via Kairo, men det var ulejligheden værd. Vi har allerede inviteret tre gæster igen. Helst personer, der er indblandet i nedenstående projekt. Stiftsudvalget planlægger også at besøge Gaza, når det bliver muligt.

Sidste år besluttede vi i udvalget at igangsætte et særligt hjælpeprojekt i Gaza. I samarbejde med de kristne i Gaza og Folkekirkens Nødhjælp fandt vi frem til, at vi skal prøve at rejse penge til et vigtigt skoleprojekt. Det mellemøstlige Kirkeråd driver nogle erhvervsskoler (Vocational Training Centre (VTC)) for unge, der er faldet ud af det normale undervisningsforløb. Disse unge er en meget truet gruppe, så vores hjælp er yderst vigtig. I perioden 2006 - 08 er det vores mål at indsamle mindst 150.000 kr. Det er vedtaget at tage 25.000 kr. om året fra stiftsudvalgets midler, og så håber vi på at kunne indsamle andre 25.000 kr. om året i tre år.

Unge "dropouts" får en treårig uddannelse – med hjælp fra Det mellemøstlige Kirkeråd. Foto: Villy Mølgaard

Den gamle græsk ortodokse kirke i Gaza fra 425. Foto: Villy Mølgaard

Aalborg Stifts mellemkirkelige udvalg

Thulebakken 1, 9000 Aalborg
www.aalborg.stift.dk

Medlemmer

Formand: Niels Grymer
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Villy Mølgaard
Birgit Thomassen
Henning Thomsen
Lis Andersen
Biskop Søren Lodberg Hvas

Venskabsweekend og kontakt til migrantmenigheder

Af Hanna Broadbridge, Århus Stifts mellemkirkelige udvalg

Det mellemkirkelige udvalg i Århus Stift blev kraftigt udskiftet ved sidste valg hvilket betød at vi har brugt en del tid på at samle ideer til nye initiativer og tiltag. En ide har været at vise hvad venskabsmenigheder kan betyde og føre til af udsyn og indsigt. Derfor er planlægningen i fuld gang på stiftsplan med en weekend i juni 2008 hvor alle menigheder der har venskabskontakter, kan samles til en 'venskabsweekend' hvor vi mødes med vore kontakter og oplever den danske folkekirke på en lidt bredere måde, oplever flere forskellige former for gudstjenester, har fællesoplevelser på tværs af kirker og lande. Vi er meget spændt på resultatet og ser frem til nogle spændende dage til næste år.

Vi har brugt en del tid og kræfter på at forberede et fællesmøde i foråret 2007 mellem folkekirken og en række af de migrantmenigheder der er opstået i Århus Stift i de senere år. Det er vort håb at vi via mødet kan få etableret et netværk der kan fungere til gavn og glæde for alle involverede og være til hjælp for de nye menigheder der på mange måder har det svært, både økonomisk og socialt, ikke mindst med hensyn til integration og respekt for religion. For folkekirken er det indsigtsgivende at møde kirker, for eksempel fra Mellemøsten der stadig har direkte rødder og traditioner der går i en direkte linie tilbage til urkirken.

Inspirationen til dette kommer delvist fra de oplevelser jeg fik på en delegationsrejse til Palæstina og Israel arrangeret af blandt andet Det mellemkirkelige Råd. Turen gav i høj grad indblik i de kristne kirkers kummerlige tilværelse i et land der i de senere år har gjort det yderst vanskeligt for kristne at over-

leve og fortsat leve dér hvor de har boet i de sidste 2000 år. I dag er der kun knap 2% kristne tilbage i Palæstina/Israel området, klemte som de er af to andre religioner der også har rettigheder til helligsteder og jord i området.

Vi føler i det mellemkirkelige stiftsudvalg at det er vigtigt at understrege de kristnes vanskeligheder i de livsforhold som eksisterer i dag i Palæstina/Israel. Det ville være næsten ubærligt om de sidste efterkommere af de oprindelige kristne måtte forlade deres gamle land for at kunne få lov til at leve et liv et andet sted i tryghed og sikkerhed. De oprindelige kristne kirker har brug for vor hjælp og vore stemmer som deres talerør i en verden der er tilbøjelig til at se det hele fra en politisk vinkel.

Århus Stifts mellemkirkelige udvalg

Dalgas Avenue 46, 8000 Århus C
www.aarhusstift.dk

Medlemmer

Formand og medl. af Det mellemkirkelige Råd: Hanna Broadbridge
Næstformand: Jørgen Højland Lorenzen
Alice Brask
Birthe Trautner Pedersen
Agnete Refskov
Torben Seeberg Tramm
Biskop Kjeld Holm

Medlemmer af Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Paul Verner Skærved
formand, Fyens Stift

Ruth H. Van Gilse
næstformand, Københavns Stift

Jakob Dahl
kasserer, Haderslev Stift

Ann-Mari Sundin
Helsingør Stift

Torben Hjul Andersen
Roskilde Stift

Greta Dreier
Lolland-Falsters Stift

Lars Bom Nielsen
Ribe Stift

Erland Dahl Sørensen
Viborg Stift

Hanna Broadbridge
Århus Stift

Villy Mølgaard
Ålborg Stift

Biskop Erik Norman Svendsen
udpeget af Kirkeministeren

Biskop Kresten Drejergaard
udpeget af Kirkeministeren

Biskop Sofie Petersen
Grønland

Uni Næs
observatør fra Færøerne

Sekretariatets medarbejdere

Jørgen Skov Sørensen
Sekretariatschef

Jan Nilsson
Teologisk sekretær

Dorte Laurberg Vedel
Sekretær

Kirsten Auken
Informations- og
Europasekretær

Susanne Bak Knudsen
Sekretær og regnskabsfører

Årsregnskab 2006 for Folkekirkens mellemkirkelige Råd

RESULTATOPGØRELSE

for perioden 1. januar – 31. december 2006

	Regnskab 2006 kr.	Budget 2006 1000 kr.	Regnskab 2005 1000 kr.
Driftsomkostninger			
Udadvendt virksomhed	841.732	1.098	1.071
Kontingenter	2.055.000	2.055	1.920
Sekretariatet	2.459.143	2.326	2.538
Rådets omkostninger	310.581	325	304
Henlæggelser	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Driftsomkostninger i alt:	<u>5.666.456</u>	<u>5.804</u>	<u>5.833</u>
Driftsindtægter			
Tilskud, Finansloven	300.000	300	300
Tilskud, Fællesfonden	5.096.000	5.096	4.954
Fonde	0	0	85
Renteindtægter	7.615	10	8
Anvendt af Kapitalkonto	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Driftsindtægter i alt:	<u>5.403.615</u>	<u>5.406</u>	<u>5.347</u>
Driftsresultat	-262.841	-398	-486
Resultatdisponering			
Anvendte henlæggelser	-152.029		
Anvendt fra konto til fornyelse af kontormaskiner mv.	0		
Anvendt fra konto til generalforsamlinger	-100.000		
Underskud som overføres til kapitalkonto	<u>-10.812</u>		
Disponeret	-262.841		

EGENKAPITAL

Rådets egenkapital ultimo 2006 er sammensat således:

Henlæggelse – øremærket til Studiefond	kr. 250.000
Konto til fornyelse af kontormaskiner/inventar	kr. 27.000
Konto til kommende generalforsamlinger	kr. 82.000
Konto til vedligeholdelse af lokaler	kr. 50.000
Kapitalkonto	kr. -2.799
Egenkapital pr. 31. december 2006	<u>kr. 406.201</u>

Det samlede årsregnskab med kommentarer kan fås på Det mellemkirkelige Råds sekretariat.